



การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทย
ของการกีฬาแห่งประเทศไทย*

BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PROMOTING THE POTENTIAL
ENHANCEMENT OF THAI NATIONAL TEAM ATHLETES
OF SPORTS AUTHORITY OF THAILAND



ปรีชา ลาลูน, สุรพล สุษะพรหม, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ
Preecha Lagoon, Surapon Suyaprom, Kietisak Suklueang
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: Plaloon@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักกีฬาทีมชาติไทย จำนวน 134 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารของการกีฬาแห่งประเทศไทย และนักกีฬาทีมชาติไทย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาส่งผลต่อศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถทำนายความผันแปรได้ร้อยละ 62.8 ปัจจัยหลักพลละ 5 ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถทำนายความผันแปรได้ร้อยละ 79.5 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย

*Received August 13, 2025; Revised August 30, 2025; Accepted September 11, 2025



ประกอบด้วย ด้านความรู้ นักกีฬาได้การเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านทักษะ นักกีฬาได้รับการฝึกโดยเน้นการพัฒนาจุดอ่อน ด้านเจตคติ นักกีฬาได้รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม ด้านบุคลิก นักกีฬามีทักษะการสื่อสารและแสดงออกที่เหมาะสม ด้านแรงจูงใจ นักกีฬาเชื่อมั่นว่าหากพยายามถึงที่จะบรรลุเป้าหมายได้

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ; นักกีฬาทีมชาติไทย

Abstract

Objectives of this research article were: 1. to study the development of the potential of Thai national athletes under the Sports Authority of Thailand, 2. to examine the factors influencing the development of their potential, and 3. to propose the application of Buddhist principles to enhance the development of Thai national athletes' potential. A mixed-methods approach was employed. The quantitative research involved 134 Thai national athletes as the sample group. Data were collected using a 5-point Likert scale questionnaire and analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The qualitative research involved key informants, including executives of the Sports Authority of Thailand and Thai national athletes. Data were collected through in-depth interviews with 18 informants and a focus group discussion with 10 participants, using a structured interview guide. Content analysis was applied.

The research findings revealed that: 1. the overall development of the potential of Thai national athletes was at a high level across all aspects; 2. the promoting factors significantly influenced all aspects of the athletes' potential at the 0.01 level and could predict the variance by 62.8%, Additionally, the Five Bala significantly influenced the development at the 0.01 level and could predict 79.5% of the variance; 3. the application of Buddhist principles to promote the potential development included the following: in terms of knowledge, athletes learned from experts' experiences; in terms of skills, athletes were trained with a focus on improving weaknesses; in terms of attitude, athletes listened to their teammates' opinions; in terms of personality, athletes possessed appropriate communication and expression skills; and in terms of motivation, athletes believed that they could achieve their goals through persistent effort.

Keywords: Application; Buddhist Principles; Promoting Potential Development; Thai National Athletes



บทนำ

จากสถานการณ์ด้านกีฬาในประเทศไทย ผลงานของนักกีฬาทีมชาติไทยยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในมหกรรมกีฬาเอเชียนเกมส์ที่ประเทศไทยตั้งเป้าหมายอันดับ 6 ของเอเชีย แต่ยังไม่สามารถบรรลุได้ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพนักกีฬาอย่างจริงจังและเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การยกระดับความสามารถของนักกีฬาจึงต้องอาศัยการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะการตัดสินใจ โดยเฉพาะด้านจิตใจซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จ

หนึ่งในแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักกีฬาคือการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 ซึ่งประกอบด้วย สัทธา (ศรัทธาและความเชื่อมั่น) วิริยะ (ความเพียรพยายาม) สติ (การระลึกได้และการควบคุมตนเอง) สมาธิ (ความตั้งมั่นจดจ่อ) และปัญญา (ความเข้าใจและการใช้เหตุผล) (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) การพัฒนาตามหลักพละ 5 สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ทั้งด้านความมุ่งมั่น การควบคุมอารมณ์ และการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ ทำให้นักกีฬามีความพร้อมในทุกมิติและสามารถรักษาสสมดุลระหว่างความกดดันและสมรรถนะได้ดียิ่งขึ้น

แนวความคิดพัฒนามนุษย์โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมได้รับการกล่าวถึงในงานวิจัยหลายชิ้น เช่น งานของพระครูสุชัยพัชรมงคล (วิษณุ ตปสมปนโน) (2564) ที่เสนอแนวทางการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักพุทธธรรม และงานวิจัยของพระสมณีก ธีรบุญโญ และคณะ (2565) ที่เน้นการบูรณาการหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ทั้งนี้ การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับการฝึกซ้อมกีฬาและการสร้างสมรรถนะของนักกีฬาสามารถเป็นแนวทางที่ยั่งยืนและตอบโจทย์ทั้งมิติร่างกายและจิตใจได้อย่างครบถ้วน ขอบเขตของงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษา นักกีฬาทีมชาติไทยที่เก็บตัวฝึกซ้อมเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์ ปี พ.ศ. 2567 โดยสำรวจปัจจัยและแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพละ 5 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาในระดับชาติ การศึกษานี้มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเชิงนโยบายและการจัดการฝึกซ้อมได้จริง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่บูรณาการหลักพละ 5 กับการพัฒนานักกีฬาทีมชาติไทยโดยตรง จึงถือเป็นช่องว่างทางวิชาการที่งานวิจัยนี้ต้องการเติมเต็ม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดใหม่และแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทการกีฬาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย



2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและน่าเชื่อถือ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการสำรวจแนวโน้มและความสัมพันธ์ของตัวแปร และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์และมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ นักกีฬาทีมชาติไทยที่เก็บตัวฝึกซ้อมเพื่อเข้าร่วมการแข่งขัน กีฬาโอลิมปิกเกมส์ ปี 2567 รวมจำนวน 200 คน ครอบคลุมหลายประเภทกีฬา เช่น กีฬาประเภทบุคคล (เช่น ยกน้ำหนัก กรีฑา) และกีฬาประเภททีม (เช่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน คำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งชั้นภูมิตามประเภทกีฬาและเพศของนักกีฬา เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างมีความสมดุลและเป็นตัวแทนที่เหมาะสมของประชากรทั้งหมด

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 ราย ได้แก่ ผู้บริหารของการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน 6 คน นักกีฬาทีมชาติ จำนวน 3 คน ผู้ฝึกสอนกีฬา จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 คน และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป การเลือกผู้ให้ข้อมูลจากสาขาวิชาที่หลากหลายสะท้อนการบูรณาการมุมมองที่ครอบคลุม ทั้งด้านนโยบาย การจัดการองค์กร วิทยาศาสตร์การกีฬา และหลักพุทธธรรม ซึ่งเป็นองค์ความรู้สำคัญที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน รวมทั้งตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ผ่านการวิเคราะห์หาค่าประจักษ์ และค่าความตรงเชิงเกณฑ์ (Criterion Validity) โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.924



3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแนวคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์และพระพุทธศาสนา 5 ท่าน เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือสามารถสืบค้นข้อมูลเชิงลึกตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามให้นักศึกษาทีมชาติไทยทั้ง 134 คน และรวบรวมกลับครบทุกฉบับ

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 ราย และสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูปหรือคน การสัมภาษณ์บันทึกเสียงและถอดความอย่างละเอียด รวมถึงใช้การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Member Checking) และการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data Triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เริ่มจากการถอดเทปสัมภาษณ์ทั้งหมด ทำการเข้ารหัสข้อมูล (Coding) ตามหมวดหมู่ที่ได้จากการรอบแนวคิดวิจัย และสรุปประเด็นสำคัญตามธีหลัก โดยมีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัยหลายคนเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของการตีความ

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของกีฬาแห่งประเทศไทย ในภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านบุคลิก ด้านแรงจูงใจ ด้านเจตคติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของกีฬาแห่งประเทศไทย ในภาพรวม

ที่	การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทย ของกีฬาแห่งประเทศไทย	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S. D.	ระดับ
1.	ด้านความรู้	4.06	0.64	มาก
2.	ด้านทักษะ	4.19	0.63	มาก
3.	ด้านเจตคติ	3.83	0.88	มาก



ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในภาพรวม (ต่อ)

ที่	การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทย ของการกีฬาแห่งประเทศไทย	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S. D.	ระดับ
4.	ด้านบุคลิก	3.92	0.79	มาก
5.	ด้านแรงจูงใจ	3.85	0.84	มาก
ภาพรวม		3.97	0.63	มาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา ประกอบด้วย ด้านการพัฒนานักกีฬาทีมชาติตามแผนการฝึกซ้อมศักยภาพสูง ด้านการพัฒนามาตรฐานของผู้ฝึกสอนและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน ด้านการพัฒนามาตรฐานของอุปกรณ์และสถานที่ฝึกซ้อมมาตรฐานของอุปกรณ์และสถานที่ฝึกซ้อม ส่งผลต่อศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 62.8 ปัจจัยหลักผล 5 ประกอบด้วย ด้านสัทธิ ความเชื่อ ด้านวินัย ความเพียร ด้านสติ ความระลึกได้ ด้านสมาธิ ความตั้งใจมั่น และด้านปัญญา ความรอบรู้ ส่งผลต่อศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันทำนายศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 79.5

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย มีแนวทางในการประยุกต์ดังนี้

3.1 การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทย

3.1.1 ด้านการพัฒนานักกีฬาทีมชาติตามแผนการฝึกซ้อมศักยภาพสูง มีการเตรียมนักกีฬาให้พร้อมเพื่อการแข่งขันอยู่เสมอ

3.1.2 ด้านการพัฒนามาตรฐานของผู้ฝึกสอนและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน มีการบริหารโดยใช้กระบวนการฝึกทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3.1.3 ด้านการพัฒนามาตรฐานของอุปกรณ์และสถานที่ฝึกซ้อมมีการจัดสถานที่ฝึกซ้อมมีความสะอาดปลอดภัย

3.2 หลักผล 5

3.2.1 ด้านสัทธิ ความเชื่อ มีการส่งเสริมให้นักกีฬาให้เชื่อมั่นในผู้บังคับบัญชา

3.2.2 ด้านวินัย ความเพียร มีการส่งเสริมให้นักกีฬาให้มีความซื่อสัตย์และอดทน

3.2.3 ด้านสติ ความระลึกได้ มีการส่งเสริมให้นักกีฬาให้มีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ

3.2.4 ด้านสมาธิ ความตั้งใจมั่น มีการส่งเสริมให้นักกีฬาให้นำเอาหลักของสมาธิมาใช้ในการฝึกซ้อมกีฬา

3.2.5 ด้านปัญญา ความรอบรู้ มีการส่งเสริมให้นักกีฬาให้พัฒนาความรู้อยู่เสมอ

3.3 ศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย

3.3.1 ด้านความรู้ นักกีฬาได้การเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2 ด้านทักษะ นักกีฬาได้รับการฝึกโดยเน้นการพัฒนาจุดอ่อน

3.3.3 ด้านเจตคติ นักกีฬาได้รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม

3.3.4 ด้านบุคลิก นักกีฬามีทักษะการสื่อสารและแสดงออกที่เหมาะสม

3.3.5 ด้านแรงจูงใจ นักกีฬาเชื่อมั่นว่าหากพยายามถึงที่จะบรรลุเป้าหมายได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลวิจัยตามเนื้อหาที่ปรากฏแล้วข้างต้น และมีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ ด้านบุคลิก ด้านแรงจูงใจ ส่วนด้านเจตคติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การกีฬาแห่งประเทศไทยได้เน้นในเรื่องของทักษะโดยมีการฝึกฝนนักกีฬาให้เกิดทักษะโดยเน้นการพัฒนา แก้ไขจุดอ่อน เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เรียนรู้เทคโนโลยี การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรธพล เสือคำรณ (2566) ที่เสนอการบูรณาการหลักพละ 4 โดยเฉพาะปัญญาพละ ที่เน้นการศึกษาหาความรู้และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการพัฒนาศักยภาพ และวิริยะพละ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและความเพียรพยายาม ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งมั่นของนักกีฬาในการฝึกซ้อมและพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันยังสะท้อนถึงมิติของเจตคติและบุคลิกภาพ ที่เกี่ยวเนื่องกับบ่อนวัชพละและสังคะพละ เช่น ความรับผิดชอบ มีน้ำใจนักกีฬา และการเป็นผู้นำในสังคม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุพัฒน์ นนทปญโญ และคณะ (2563) ซึ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของมนุษย์ทั้งด้านศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงส่งผลต่อความสามารถทางกาย แต่ยังรวมถึงการฝึกวินัย ความตั้งใจมั่น และการใช้ปัญญาอย่างลึกซึ้ง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาในปัจจุบันที่ไม่อาจแยกออกจากบริบทของคุณธรรม จิตใจ และองค์ความรู้ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน โดยมีรากฐานจากการจัดการที่มีประสิทธิภาพและหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทยทุกด้านอยู่ในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการพัฒนามาตรฐานของผู้ฝึกสอนและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน การพัฒนาตามแผนฝึกซ้อม ศักยภาพสูง และการพัฒนาอุปกรณ์และสถานที่ฝึกซ้อม ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของนักกีฬาอย่างเป็นระบบ ทั้งในแง่ของความรู้ ทักษะ เจตคติ และความพร้อมทาง



กายภาพ โดยสามารถร่วมกันทำนาศักยภาพของนักกีฬาทีมชาติได้ถึงร้อยละ 62.8 สะท้อนถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพระครูสุชัยพัชรมงคล (วิชณฺ์ ตปสมฺปนฺโน) (2564) ซึ่งเสนอแนวทางการพัฒนาเยาวชนแบบองค์รวม โดยเน้นบทบาทของครอบครัว โรงเรียน และตนเองในการเสริมสร้างวิชาการ คุณธรรม และวินัย เช่นเดียวกับการพัฒนานักกีฬาที่ต้องมีการปลูกฝังเจตคติและจิตสำนึกควบคู่กับการฝึกฝนทางกายภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมณิกธีรปญฺโญ และคณะ (2565) ที่เสนอโมเดลการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรโดยบูรณาการหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับนักกีฬาได้อย่างชัดเจน เช่น การควบคุมวินัยตนเอง ความมุ่งมั่นในการฝึกซ้อม และการใช้ปัญญาในการพัฒนาทักษะและการตัดสินใจ

ปัจจัยหลักพละ 5 ส่งผลต่อศักยภาพของนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยวิริยะพละ มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ สมาธิ สัทธา ปัญญา และสติ ตามลำดับ ทั้งนี้ การบูรณาการพละ 5 สามารถร่วมกันทำนาศักยภาพของนักกีฬาได้ถึงร้อยละ 79.5 ซึ่งสะท้อนว่า ความสำเร็จของนักกีฬามีได้เกิดจากทักษะเพียงด้านเดียว แต่เกิดจากการพัฒนาพลังภายในอย่างรอบด้านที่ครอบคลุมทั้งด้านความเชื่อมั่น ความตั้งใจ ความมานะพยายาม การตระหนักรู้ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ผลการวิจัยสอดคล้องโดยตรง กับงานวิจัยของพระมหาสุเมธ สมานิตฺโต (2562) ที่พบว่า การบรรลุเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรากฐานจากพลังของบุคลากรที่ยึดหลักพละ 5 ความเชื่อมั่นในบทบาทหน้าที่ ความเพียร ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ และความเข้าใจในภารกิจ ซึ่งเชื่อมโยงกับนักกีฬาที่ต้องมีแรงผลักดันภายในเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของรินทอง แก้วทุม (2560) ที่เสนอว่า หลักพละ 5 เป็นรากฐานของการบริหารจัดการที่ดีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างคุณธรรมภายในองค์กร และการทำงานเป็นทีม ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับการสร้างทีมเวิร์ก และวัฒนธรรมกีฬา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรินทร จินดาวงศ์ และคณะ (2567) ที่พบว่า การบูรณาการพละ 5 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นผลให้เกิด การคิดวิเคราะห์ การเข้าใจระบบงาน และการพัฒนาผู้อื่น ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน จากการเปรียบเทียบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า พละ 5 เป็นหลักธรรมเชิงจริยธรรม และเป็นรากฐานของความเข้มแข็งในการพัฒนาศักยภาพทั้งในระดับบุคคล องค์กร และชาติ โดยเฉพาะในภาคกีฬา ซึ่งความสำเร็จไม่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกเพียงลำพัง หากแต่ต้องอาศัยพลังภายในที่มั่นคง อันประกอบด้วยคุณธรรม ความเพียร และปัญญาเป็นแกนหลักแห่งความยั่งยืน

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า การกีฬาแห่งประเทศไทยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบครอบคลุม 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ การพัฒนานักกีฬาด้านแผนฝึกซ้อมศักยภาพสูง ซึ่งมีการบูรณาการหลักธรรม เช่น การฝึกสมาธิ การสร้างวินัย และการเสริมสมรรถนะทางจิตใจ ควบคู่กับวิทยาศาสตร์

การกีฬา ทำให้เกิดความยั่งยืนทั้งร่างกายและจิตใจ ด้านที่สอง คือ การพัฒนาผู้ฝึกสอนและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน ที่เน้นการบริหารจัดการสมรรถนะควบคุมจริยธรรม โดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นกรอบส่งเสริมวินัยทางใจ และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านสุดท้ายคือ การพัฒนามาตรฐานอุปกรณ์และสถานที่ฝึกซ้อม โดยจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการฝึกทั้งกายและใจ เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย สมาธิ และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงการจัดการอย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญกิจ คำพวง (2560) ที่เสนอองค์ประกอบความพร้อมของจังหวัดในการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์/สถานที่ และการจัดการ โดยผลการวิจัยด้านการพัฒนานักกีฬาในครั้งนี้สามารถเทียบเคียงได้ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ตรงกับผู้ฝึกสอน การพัฒนาอุปกรณ์และสถานที่ที่ตอบโจทย์การฝึกซ้อม และการบริหารจัดการฝึกซ้อมที่มีแผนชัดเจน โดยมีหลักธรรมเป็นแกนเสริมความสมบูรณ์ของระบบการพัฒนาศักยภาพ

การประยุกต์ใช้หลักพละ 5 ได้แก่ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาทิพย์ชาติไทยอย่างรอบด้าน โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยได้บูรณาการหลักธรรมเหล่านี้เข้ากับการฝึกซ้อมและพัฒนานักกีฬาอย่างเป็นระบบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืน สัทธา ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและทีมงาน วิริยะ สร้างความมานะพยายามและวินัยในการฝึก สติ ส่งเสริมการควบคุมอารมณ์และการตัดสินใจ สมาธิ พัฒนาความตั้งมั่นทางใจ และปัญญา สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ซึ่งทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเชิงคุณภาพของนักกีฬาในทุกระดับ ผลดังกล่าวสอดคล้องโดยตรงกับงานวิจัยของยังยุทธ แก้วเต็ม และคณะ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการพละ 5 ในการศึกษาพยาบาลช่วยพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ การควบคุมตนเอง ภาวนามยปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางฝึกฝนนักกีฬาที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานของเรวดี ศิริภาพ (2562) ที่เสนอการพัฒนาสุขภาวะของพนักงานด้วยพลังแห่งสติและปัญญา โดยใช้พละ 5 เป็นแกนหลักในการสร้างคุณภาพชีวิตและการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่ต้องการให้นักกีฬามีทั้งสุขภาพกาย จิต และสติปัญญาที่สมดุล พร้อมต่อยอดสู่การนำเทคนิคใหม่ เช่น NLP มาใช้ปรับทัศนคติและพลังใจของนักกีฬาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยภาพรวม แสดงให้เห็นว่า พละ 5 เป็นแนวทางด้านจริยธรรม และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งในด้านการศึกษา แรงงาน และกีฬา ซึ่งเน้นการยกระดับจากภายในสู่ภายนอกอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์องค์ความรู้จากผลการวิจัย พร้อมทั้งจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ตรงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำ



ข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประมวลและปรับปรุงองค์ความรู้ให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปจัดทำเป็นแผนภาพสังเคราะห์องค์ความรู้ดังแสดงต่อไปนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย มีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา การประยุกต์ใช้หลักพล 5 และ ศักยภาพนักกีฬาทิมาชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถอธิบายถึงรายละเอียดในทางปฏิบัติได้ดังนี้

การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา การพัฒนานักกีฬจะต้องมีการเตรียมพร้อมนักกีฬาอยู่เสมอ ด้วยการฝึกด้วยเทคนิคขั้นสูง ให้นักกีฬามีศักยภาพสูง พัฒนาร่างกายให้แข็งแรง และพัฒนาสภาพจิตใจให้มีความมั่นคงแน่วแน่ ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาสถานที่ฝึกซ้อมให้ได้มาตรฐานสากล

การประยุกต์ใช้หลักพล 5 ใช้หลักสัทธาวะ ให้นักกีฬาเกิดความเชื่อมั่นในผู้ฝึกสอน และเชื่อมั่นในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้หลักวิริยพล ส่งเสริมให้นักกีฬาให้ขยันซ้อมและอดทน ใช้หลัก

สติพละ ฝึกให้นักกีฬามีสติสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่เสมอหุโตะตาไวพัฒนาประสาทสัมผัส ใช้หลักสมาธิ พละ มุ่งมั่นตั้งใจฝึกซ้อม ฝึกสมาธิเป็นประจำ ใช้หลักปัญญาพละ พัฒนาความรู้ทางการกีฬาอยู่เสมอ

ศักยภาพนักกีฬาทีมชาติไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านความรู้ นักกีฬาได้มีการเรียนรู้และพัฒนาประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาเป็นการเฉพาะ ด้านทักษะนักกีฬาได้รับการพัฒนาทักษะโดยเน้นพัฒนาจุดอ่อน ด้านเจตคติ นักกีฬายอมรับฟังความเห็นของเพื่อนร่วมทีมเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง ด้านบุคลิก นักกีฬามีการสื่อสารและการแสดงออกที่เหมาะสม ด้านแรงจูงใจ นักกีฬารู้จักสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเชื่อมั่นพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรมีนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา ด้านการพัฒนานักกีฬาทีมชาติตามแผนการฝึกซ้อมศักยภาพสูง เพื่อพัฒนานักกีฬาทีมชาติตามแผนการฝึกซ้อมศักยภาพสูงให้นักกีฬามีศักยภาพสูง
2. การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรมีนโยบายพัฒนาศักยภาพนักกีฬาโดยประยุกต์ใช้หลัก พละ 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านวิริยะ ความเพียร เพื่อให้ให้นักกีฬาได้มีความเพียรในการฝึกซ้อม กีฬา
3. การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรมีนโยบายพัฒนาศักยภาพนักกีฬา ด้านเจตคติ เพื่อให้ นักกีฬามีเจตคติที่ดีมีความอดทนและความยืดหยุ่นในการเล่นกีฬาและชีวิตการเป็นอยู่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านความรู้ การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีกระบวนการในการฝึกอบรมนักกีฬาแต่ละประเภทโดยเน้นทักษะเฉพาะด้าน
2. ด้านทักษะ การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีกระบวนการในการประเมินผลศักยภาพ นักกีฬาและปรับปรุงจุดด้อยเสริมจุดเด่น
3. ด้านเจตคติ การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีแนวทางในการฝึกให้นักกีฬารู้จักสร้าง ความอดทนและความยืดหยุ่นในการเล่นกีฬาและชีวิตการเป็นอยู่
4. ด้านบุคลิก การกีฬาแห่งประเทศไทยควรมีแนวทางในการฝึกนักกีฬาให้เป็นผู้ นำด้วยการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม
5. ด้านแรงจูงใจ การกีฬาแห่งประเทศไทยควรใช้เครือข่ายในการช่วยเสริมแรงจูงใจ จากการให้กำลังใจของเพื่อนรอบครัว ครูฝึกสอนผู้บริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง



ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมระหว่างนักกีฬาระดับเยาวชนและนักกีฬาทีมชาติไทย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับผลลัพธ์จากการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในแต่ละช่วงวัยของนักกีฬา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาโดยบูรณาการหลักพุทธธรรม โดยมุ่งศึกษากระบวนการออกแบบหลักสูตรหรือรูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับโค้ชและผู้ฝึกสอน
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับเทคโนโลยีการฝึกกีฬาในระดับชาติ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีร่วมกับหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชาญกิจ คำพวง. (2560). การพัฒนาองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมการเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ. *วารสารสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการ*, 45(1), 1-15.
- พระครูสุขชัยพัชรมงคล (วิชญ์ ตปสมปนฺโน). (2564). การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(3), 189-205.
- พระมหาสุพัฒน์ นนทปญฺโญ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมของคณะสงฆ์ ภาค 1. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(3), 1-13.
- พระมหาสุเมธ สมหาธิโต. (2562). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลพุทธบูรณาการการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 25(2), 50-64.
- พระสมนึก ธีรปญฺโญ และคณะ. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะต้นแบบข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(3), 139-152.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกแปลไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยงยุทธ แก้วเต็ม และคณะ. (2562). แนวคิดทางพระพุทธศาสนา พละ 5 : การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 280-293.
- รินทอง แก้วทุม. (2560). การบริหารการพัฒนาเชิงพุทธขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2-04), 539-552.
- เรวดี ศิริภาพ. (2562). รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะเชิงพุทธบูรณาการของพนักงานบริษัท (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



- วรินทร์ จินดาวงศ์ และคณะ. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 7(4), 136-147.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรรถพล เสือคำ ณ และคณะ. (2566). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมธุรกิจพลังงาน. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 6(6), 198-211.
- Yamane T. (1973). *Statistics: an Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

